



mulier instituut

sportonderzoek voor beleid en samenleving

Topsportklimaat: over maakbaarheid, mythen en moraliteit

Agnes Elling

www.mulierinstituut.nl

@mulierinstituut

Ontwikkelingen topsport

- Globale politisering van topsportsucces

Global Sporting Arms Race (Oakley and Green 2001)

- Toename maatschappelijke steun en investeringen in NL:
 - Meer geld
 - Duale carrière (topsport en onderwijs: topsport talentscholen)
 - Professionalisering topsport carrière ('stipendium'; full time atleten,
 - Betere trainings/wedstrijdfaciliteiten
 - Full time topcoaches
 - Centralisering programma's: Nationale Trainings Centra/ Centra voor Topsport en Onderwijs (Regionale trainingscentra)
 - Intensivering en verjonging

Overzicht Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO's), Nationale Trainings Centra (NTC) en Topsport Talentscholen (TT)

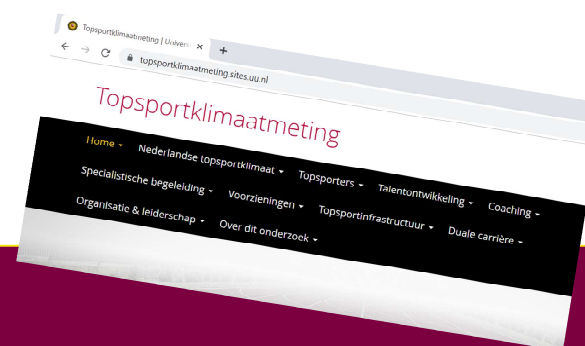


- Ontwikkeling Regionale Trainings Centra en topsportverenigingen door bonden en gemeenten

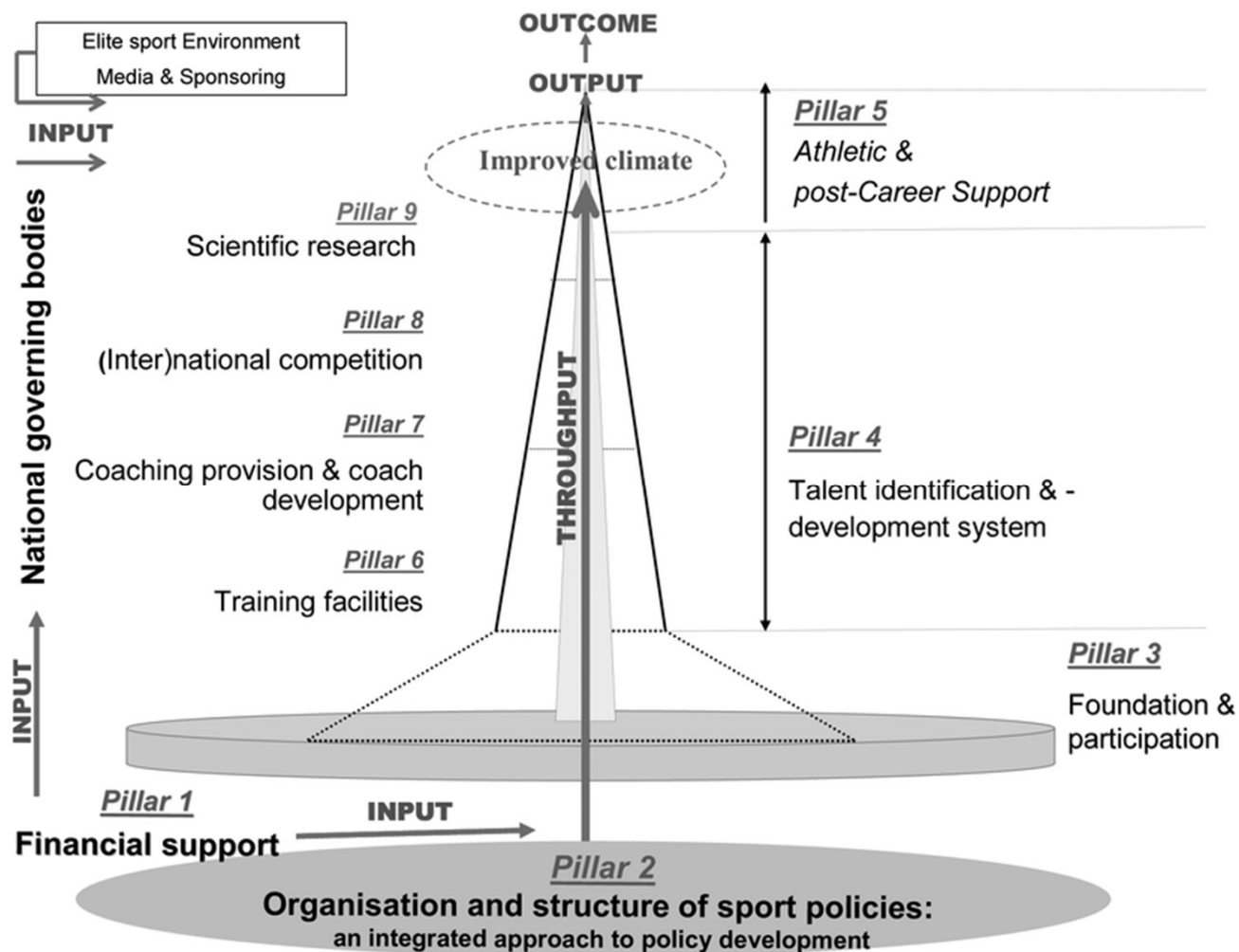
Topsportklimaat:

‘De beïnvloedbare maatschappelijke en sportorganisatorische omgeving waarin sporters zich tot topsporters kunnen ontwikkelen en prestaties kunnen leveren op het hoogste niveau in hun tak van sport.’

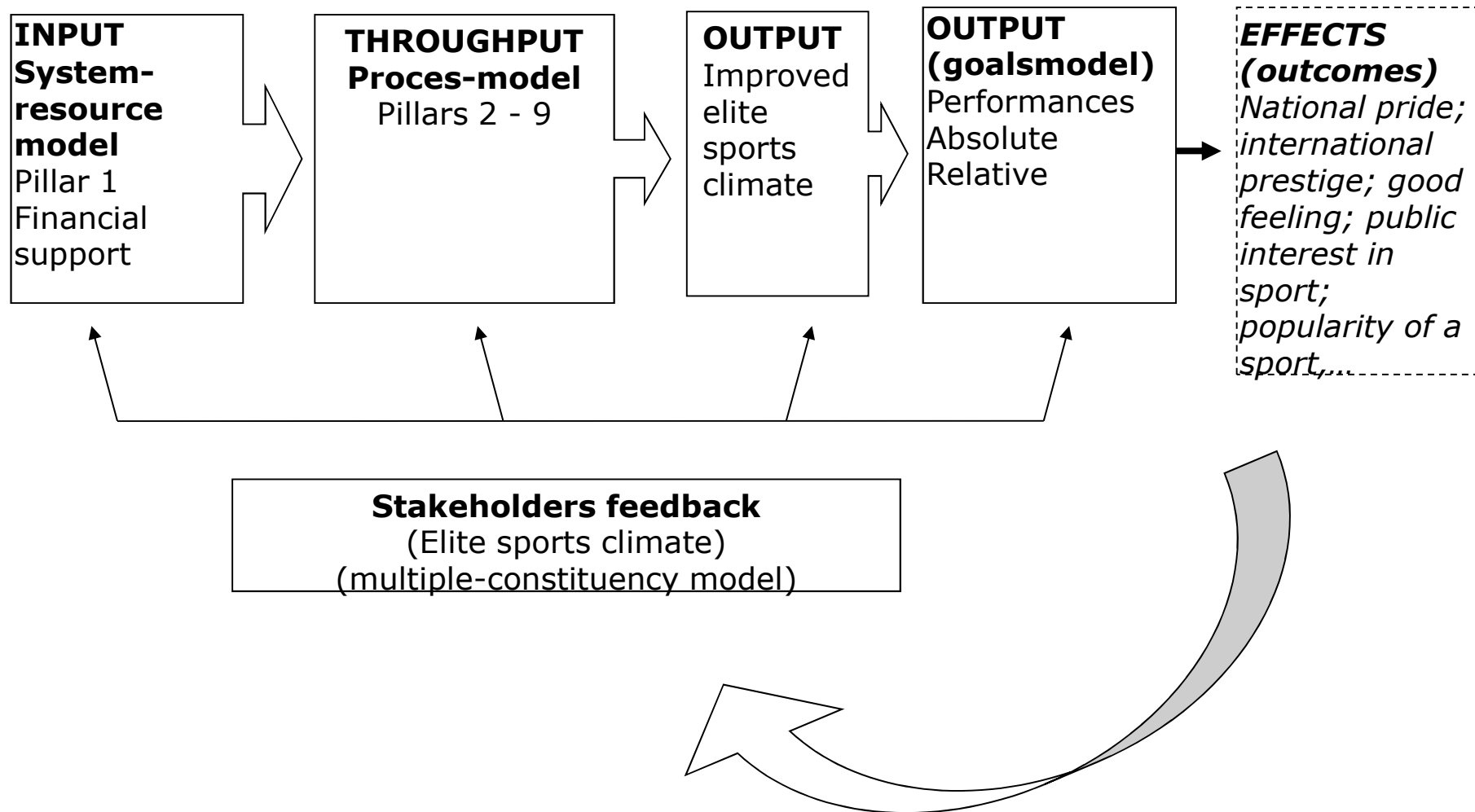
<https://topsportklimaatmeting.sites.uu.nl/>



Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success

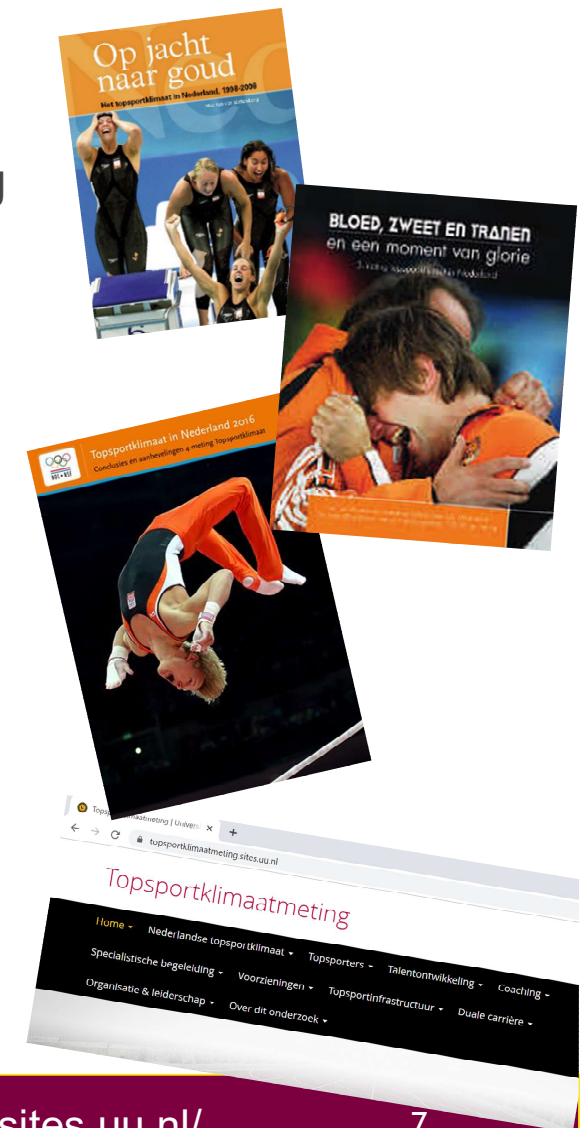


Effectiviteit van topsportbeleid

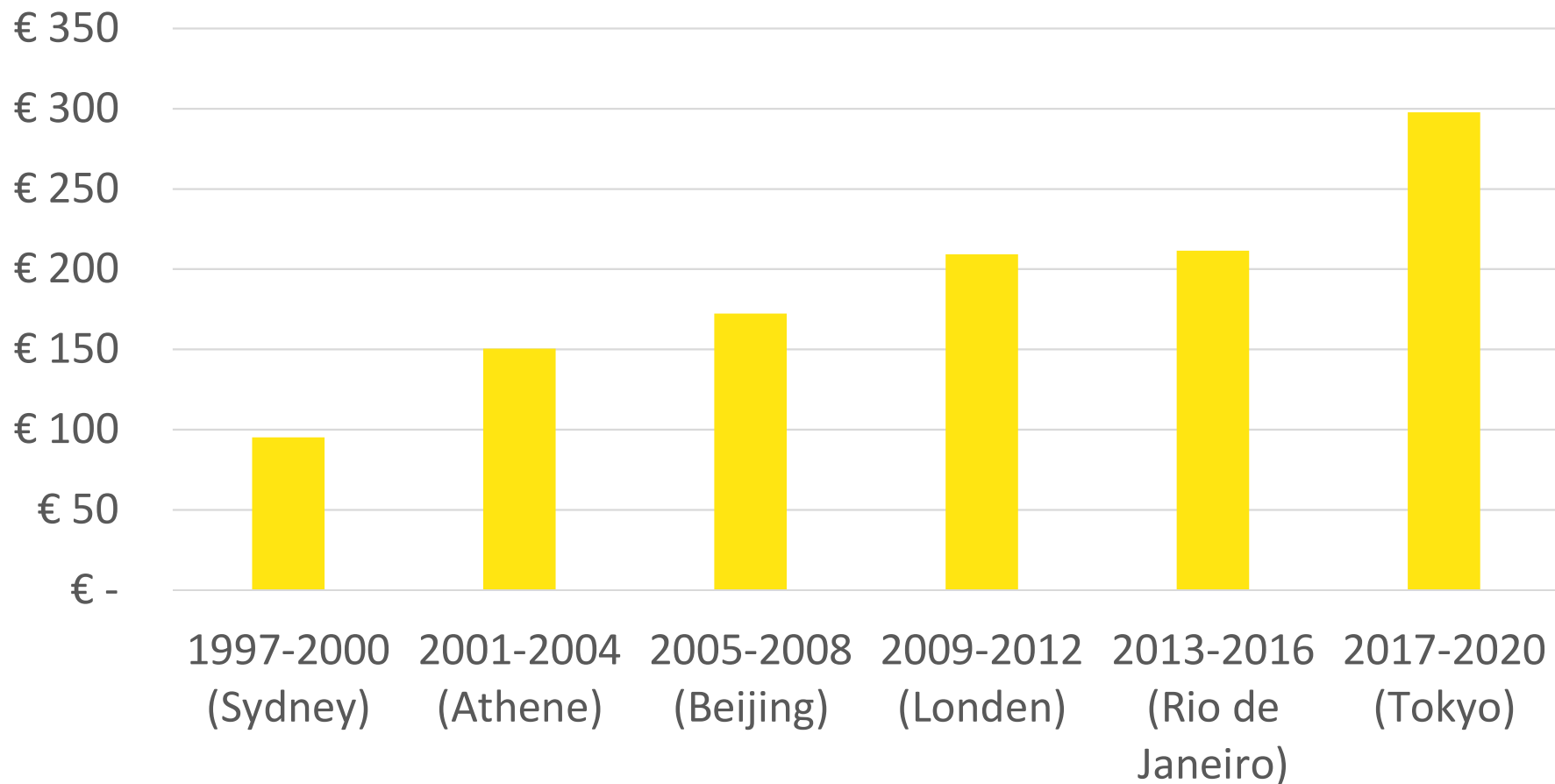


Top sportklimaatmetingen in Nederland 1998-2019

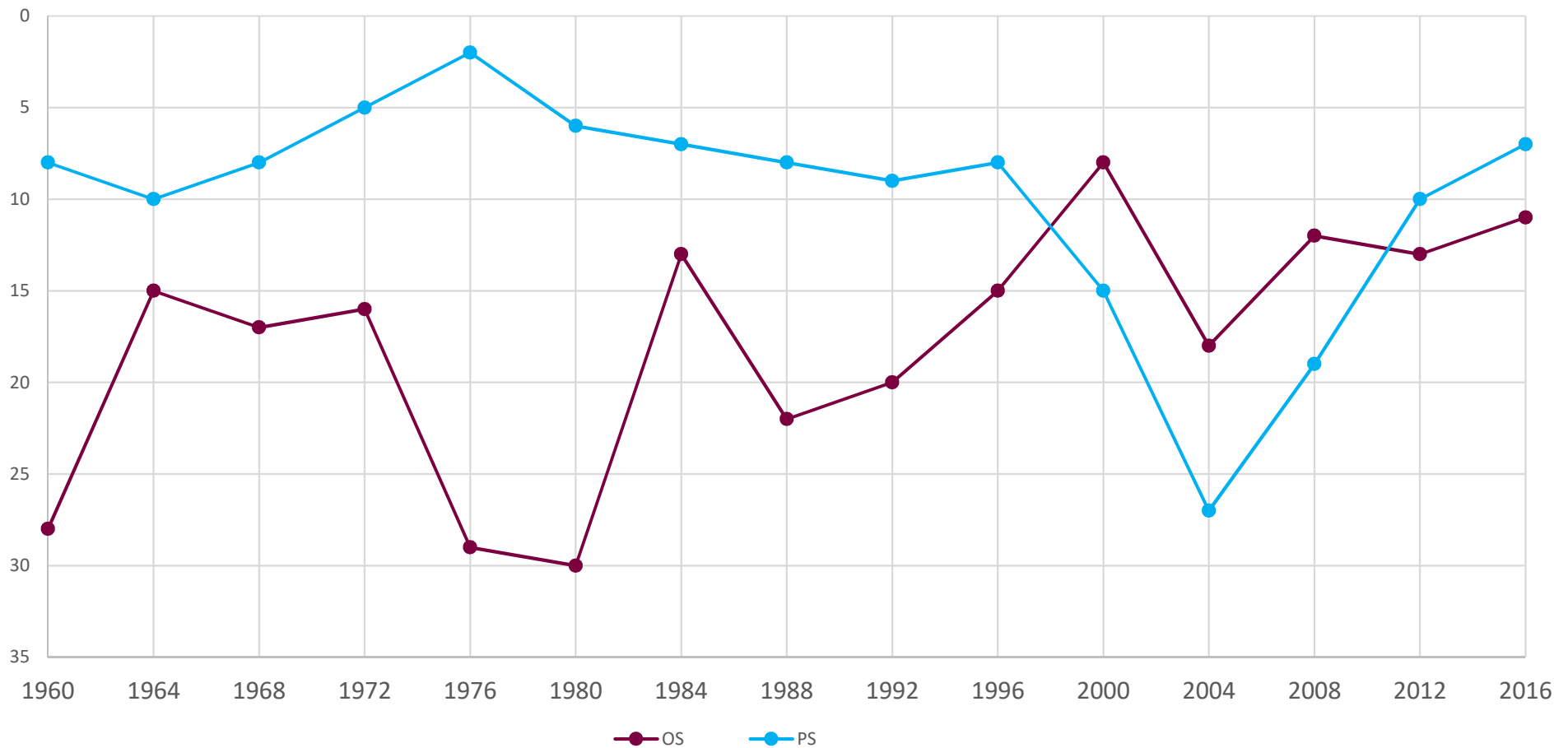
- Volgen investeringen in topsport en prestatieontwikkeling
- Surveys onder:
 - * topsporters (met topsportstatus),
 - * topcoaches,
 - * technisch directeuren
 - * voormalig statutestopsporters (sinds 2008)
 - * talenten (sinds 2011)
 - * bevolking
- in opdracht van ministerie VWS/NOC*NSF
- Va 2008 door Universiteit Utrecht ism Mulier Instituut



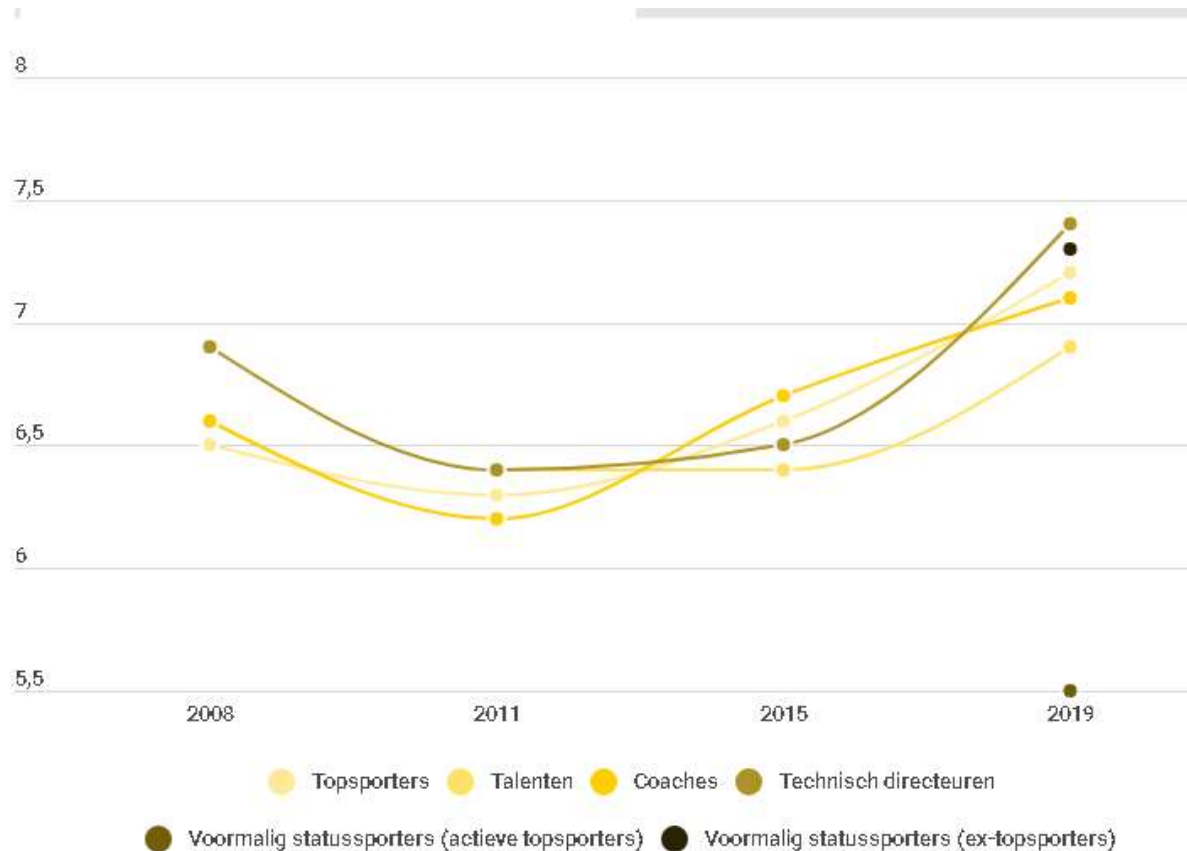
Totale collectieve investeringen in topsport tijdens Olympische cyclus



Posities van Nederland op de medaillespiegel van de Olympische en Paralympische Zomerspelen, 1960-2016

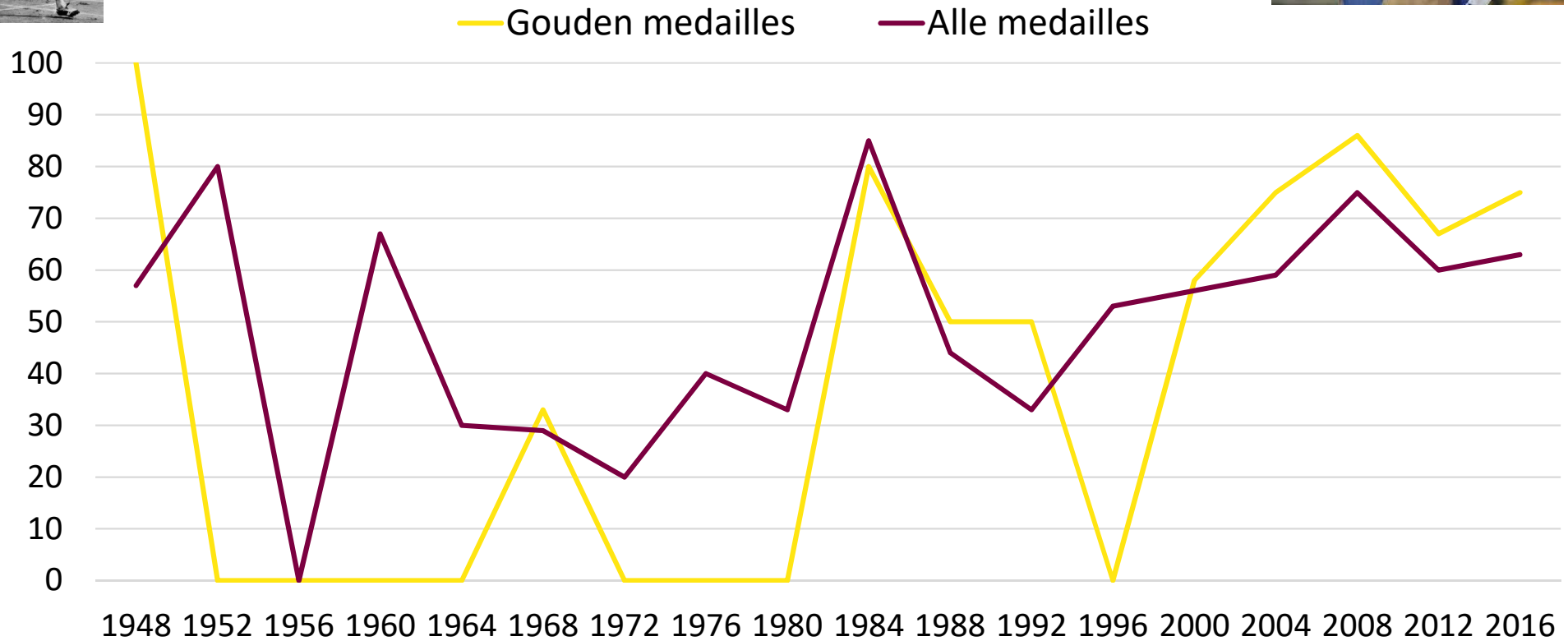


Rapportcijfer topsportklimaat 2008-2019 (talenten, topsporters, topcoaches en technisch directeuren)



➤ Hogere cijfers 2019 deels verklaarbaar door selectievere bevraagde groepen

Aandeel vrouwen Olympische (gouden) medailles Nederland, (zomerspelen 1948-2016)



Verklaringen topsportsucces Nederlandse vrouwen

- Geen bewuste ‘politieke keuze’, maar ‘bijvangst’ van investering in topsportklimaat: vrouwen profiteren meer
 - Minder internationale concurrentie
 - Hoge clubsportparticipatie meisjes
 - Grote diversiteit sportdeelname incl. sterke groei traditionele ‘mannensporten’ zoals voetbal

Oranjeleeuwinnen: van onwenselijk tot nationale trots

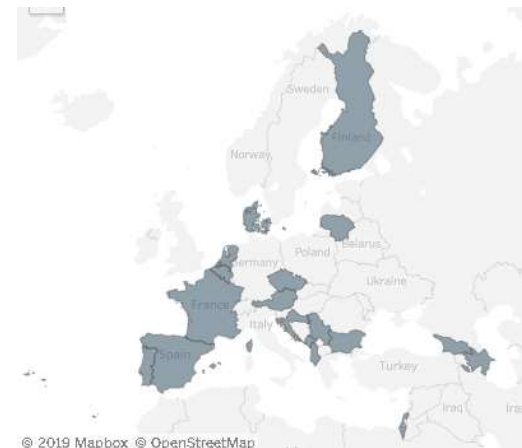
- 1889 oprichting Nederlandse voetbalbond
- 1971 Integratie vrouwenvoetbal binnen UEFA en landelijke voetbalbonden
- Snelle groei vrouwenvoetbal tot 160.000 leden KNVB in 2019 (16%)
- 2009 eerste deelname EK
- 2015 eerste deelname WK
- 2017 1^{ste} op EK in eigen land
- 2019 2^{de} op WK



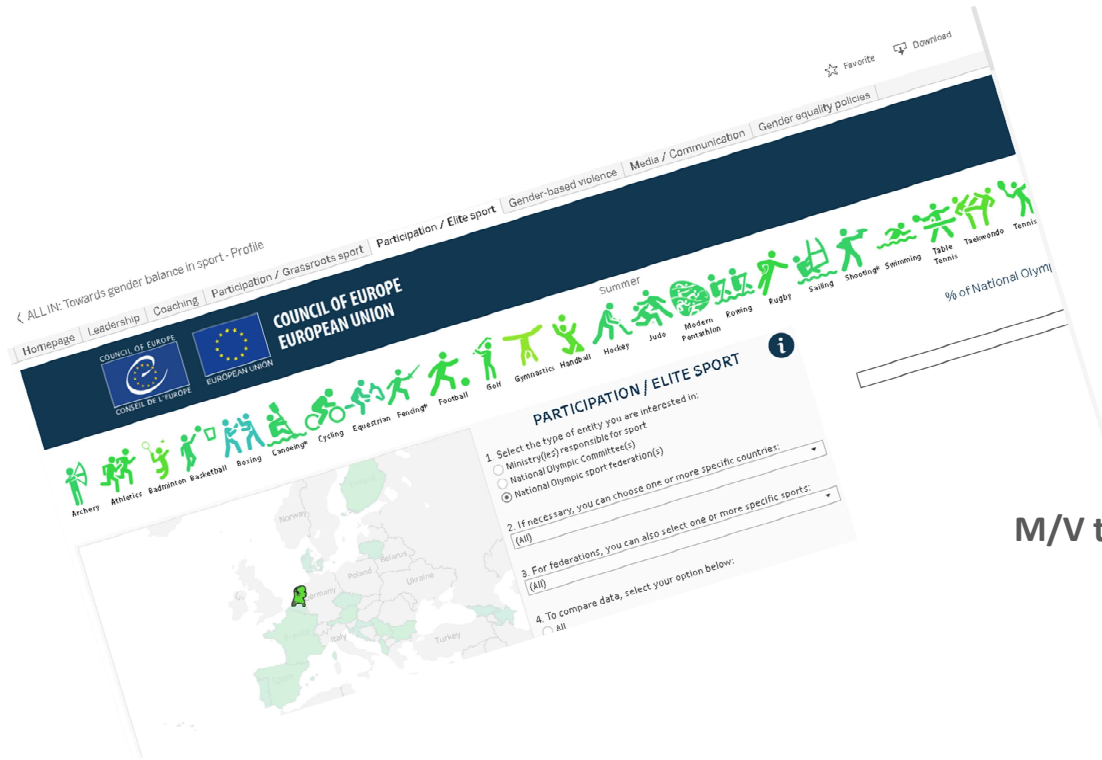
All-in: Towards gender balance in sports

- Project Europese Unie en Raad van Europa met deelname 18 Europese landen :

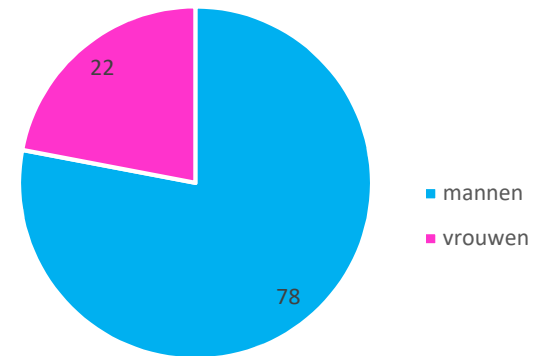
Albanië, Oostenrijk, Azerbeidzjan,
België, Bulgarije, Kroatië, Tsjechië,
Denemarken, Finland, Frankrijk, Georgië,
Israël, Litouwen, Montenegro, Nederland,
Portugal, Servië en Spanje



- Nationale **olympische sportbonden**, ministerie voor sport en nationaal olympisch comité
- Nederland: **27**(/29) olympische sportbonden
- België: **32** Vlaamse en **27** Franse olympische sportbonden



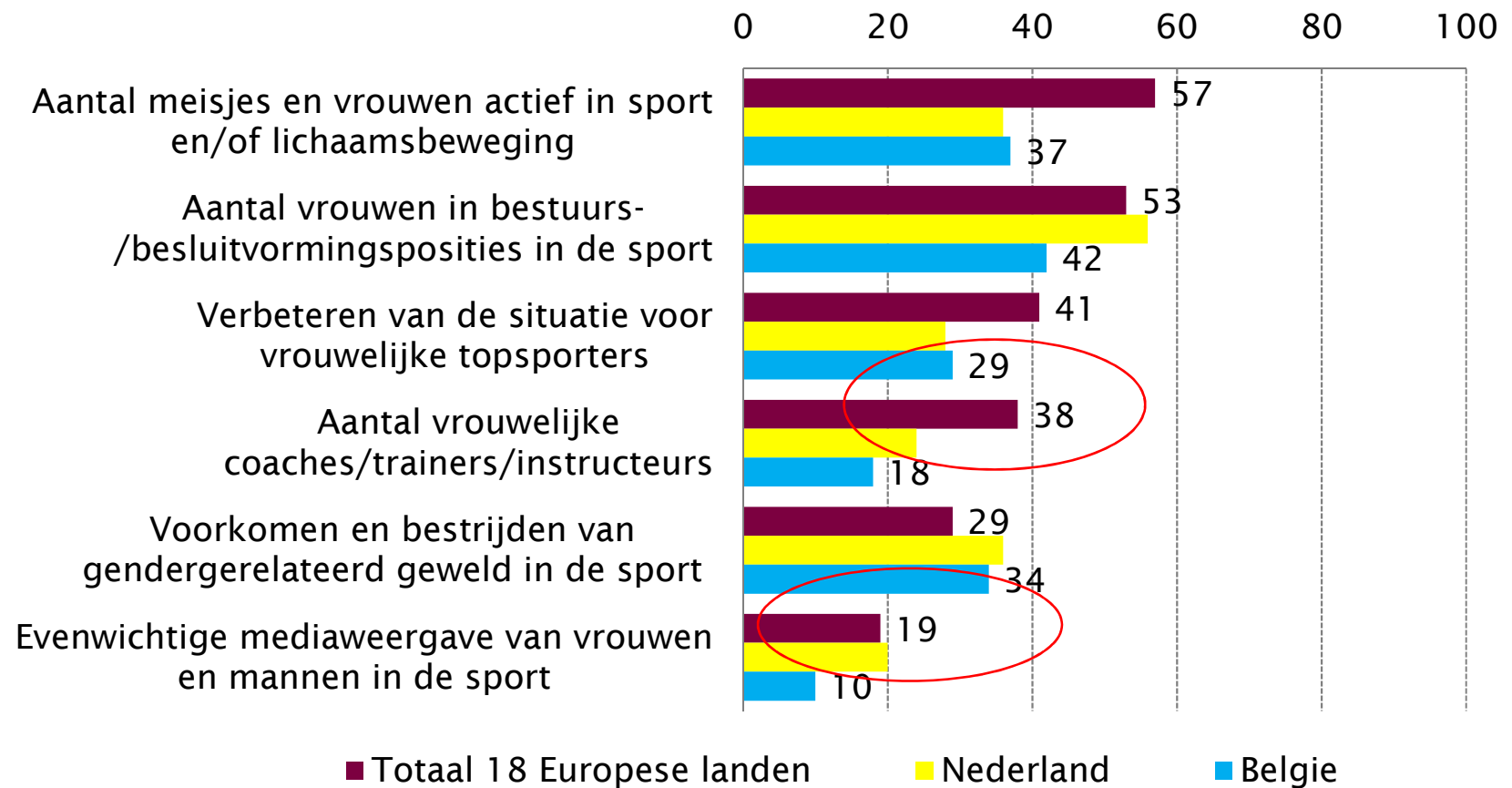
M/V topcoaches (%) – Alle landen en België



Rapport: <https://rm.coe.int/analytical-report-of-the-data-collection-campaign-all-in-towards-gende/1680971a71>

Dashboard: <https://public.tableau.com/profile/all.in.coe#!/vizhome/AllInTableauPublic/Homepage>

Thema's beleid gendergelijkheid door sportbonden (%)



Rapport: <https://rm.coe.int/analytical-report-of-the-data-collection-campaign-all-in-towards-gende/1680971a71>

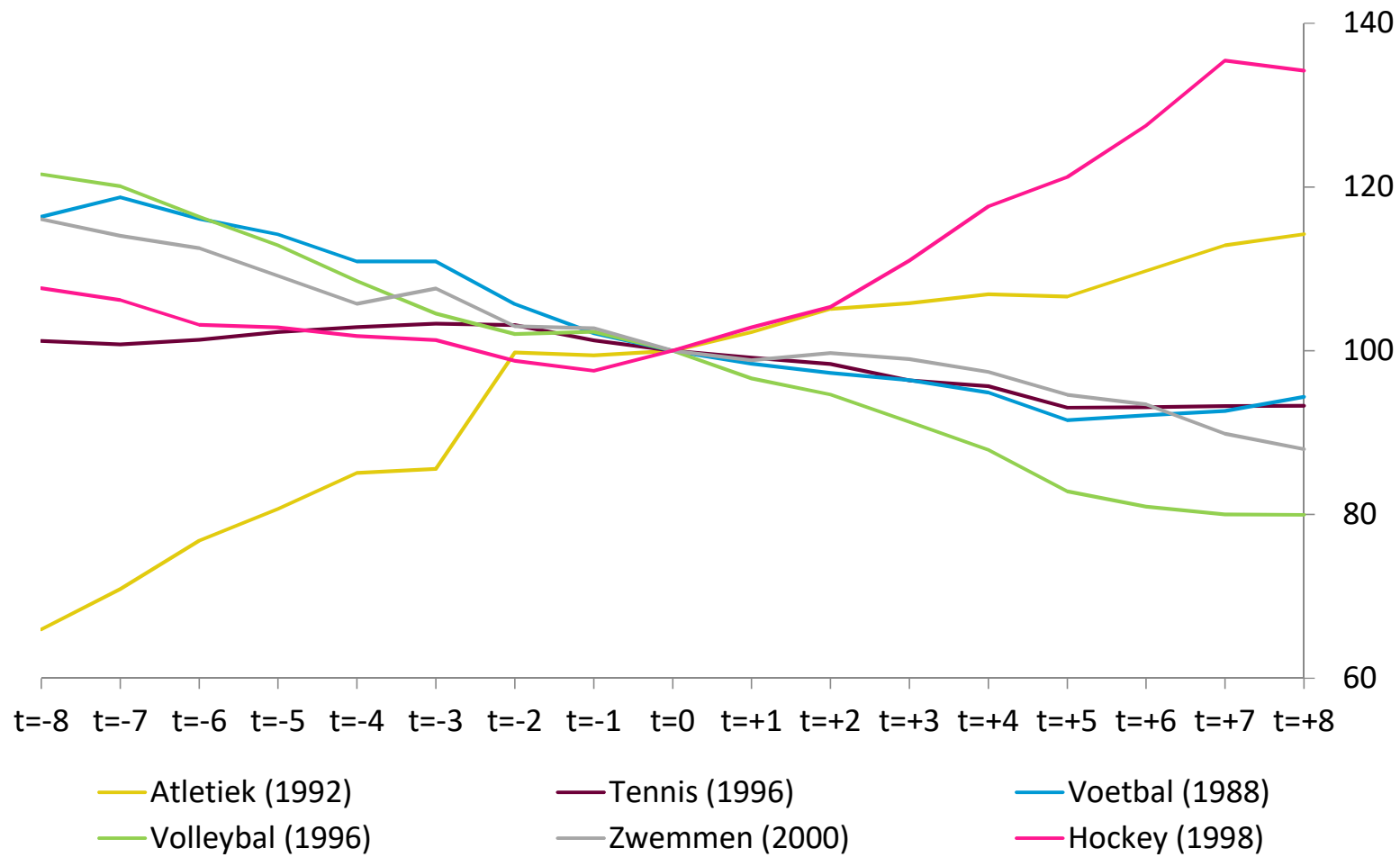
Dashboard: <https://public.tableau.com/profile/all.in.coe#!/vizhome/AllInTableauPublic/Homepage>

Maatschappelijke opbrengsten topsportsucces: tussen beloften en mythen

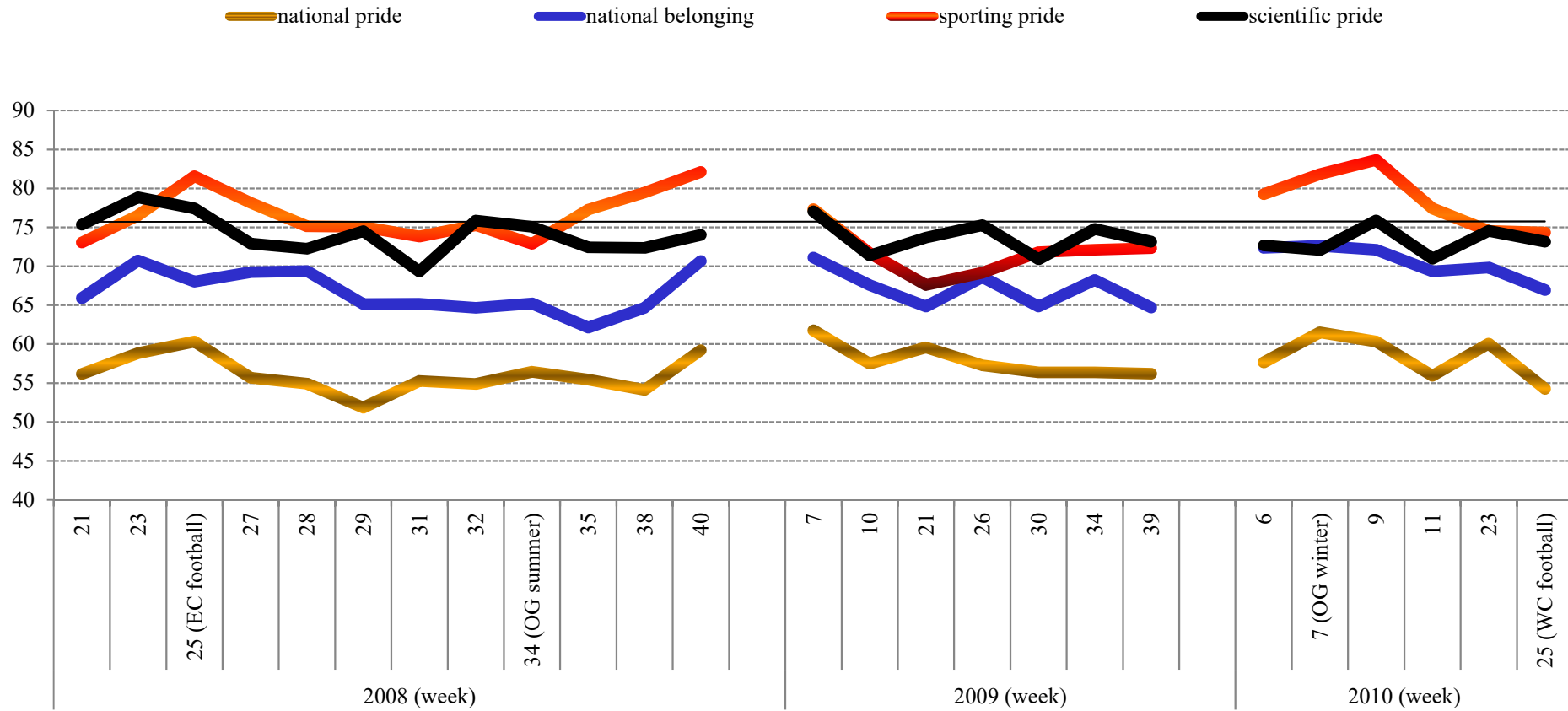
- Toenemende publieke sportdeelname: ‘trickle down’
- Nationale trots en cohesie



Welke medailles hebben welke maatschappelijke waarde?



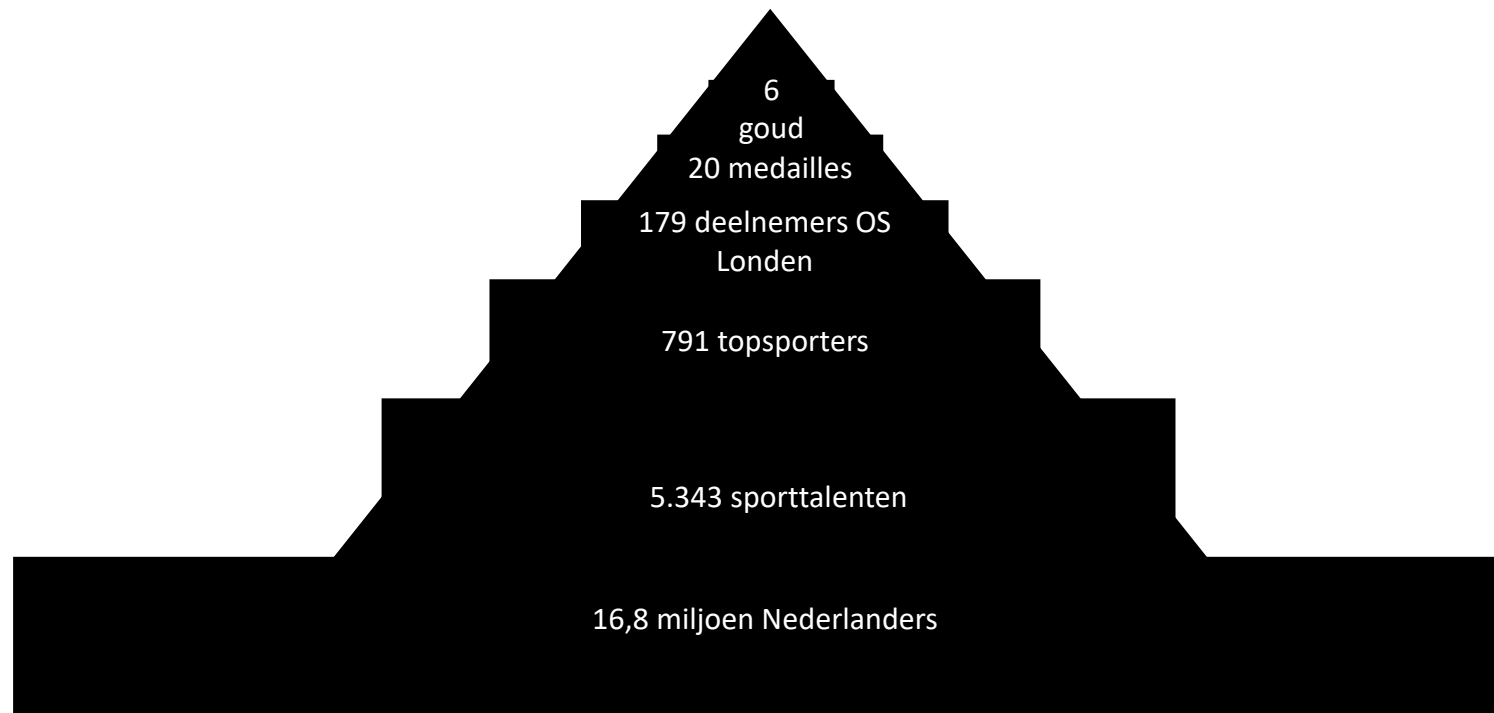
Topsport en nationale trots



Grenzen aan de maakbaarheid en moraliteit van topsportprestaties

- Hoeveel is een (extra) medaille waard?
- Technologische ontwikkelingen
- Doping
- Matchfixing
- ‘Inhumane’ investeringen





Discoursverschuiving: van ‘kritische vinger’ richting ‘waarde’ van vroegtijdige talentselectie

(Talent)coaches afgerekend op succes

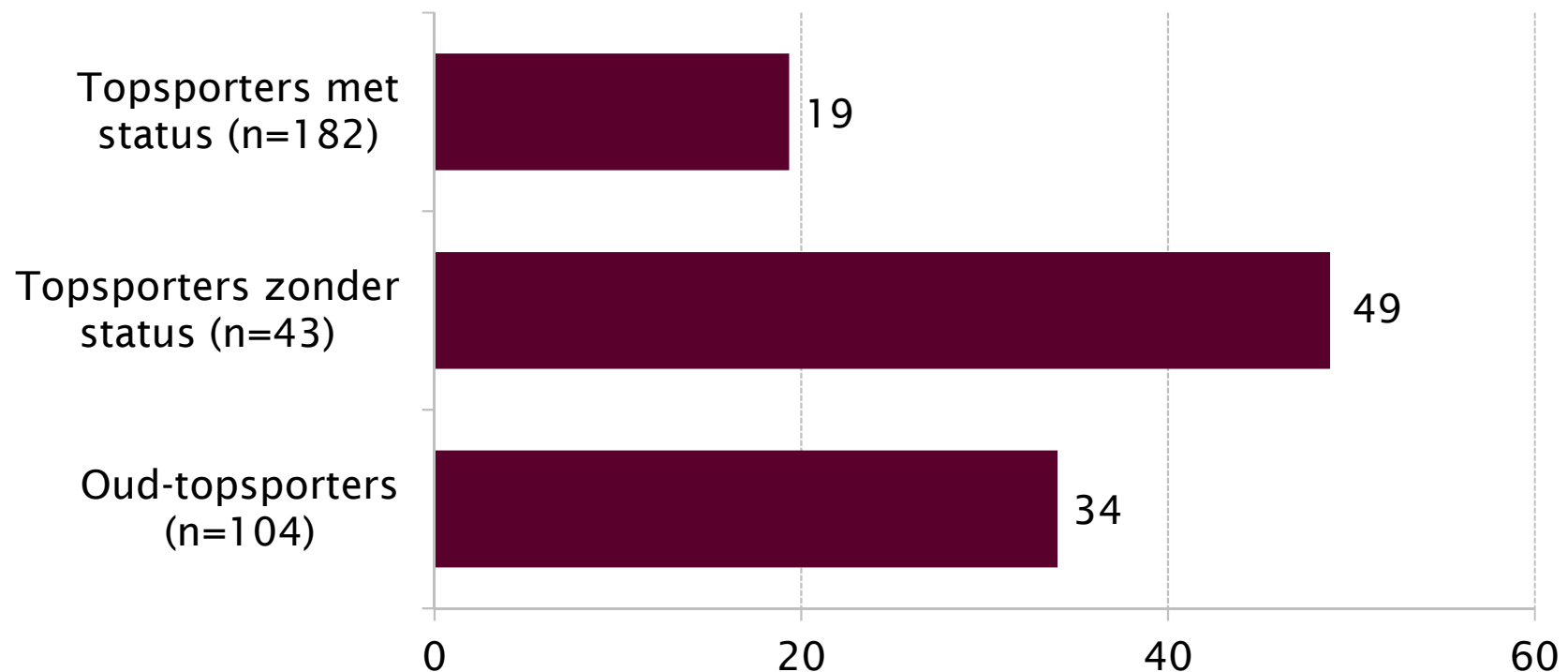
“Sporters maken een keuze en die hebben als doel uiteindelijk een medaille te winnen. Dat dat verantwoord moet is logisch, maar soms moet je dingen doen die niet zo verantwoord zijn, maar wel helpen bij het doel.”



“Ik ben heel erg voor een balans. (..) Persoonlijke ontwikkeling vind ik heel erg belangrijk. Maar uiteindelijk is mijn taak medailles winnen. Ik geloof heel erg in persoonlijke ontwikkeling en het totaal proces, maar dat is niet mijn hoofdtak. Anders had ik een ander beroep gekozen”.



(Oud-)topsporters die te maken hebben gehad met of getuige zijn geweest van een onveilig of oneerlijk topsportklimaat (doping, seksueel grensoverschrijdend gedrag, matchfixing, discriminatie, machtsmisbruik, overig), in procenten



Reflectie / dilemma's

- Wat zijn 'eerlijke' medailles?
- Integriteit prioriteren boven medailles
- Toegenomen investeringen en risico's: te weinig inzet op verantwoordelijkheden '(na)zorg'
- Wat wordt wel en niet onderzocht?

Vragen of opmerkingen?



Agnes Elling

a.elling@mulierinstituut.nl



www.mulierinstituut.nl
[@mulierinstituut](https://www.instagram.com/mulierinstituut)



© Mulier Instituut